

TÉT ATTASÉI BESZÁMOLÓ JELENTÉS (2013. I. félév)

Párizs

Szántó Szilvia
TÉT szakdiplomata

2013. július 25.

TARTALOM

TARTALOM	2
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
Jelentősebb francia események	3
Kiemelkedő bilaterális események	3
Javaslatok a következő időszakra	4
A FRANCIA RENDSZER	5
1.1Intézményrendszer.....	5
1.2Számvevőszék jelentése	6
1.3„Befektetés a jövőbe” program új irányai	7
1.4Versenyképességi Pólusok.....	7
1.5Adókedvezmények	8
JELENTŐSEBB ESEMÉNYEK A FRANCIA KFI TERÜLETÉN	8
2.1Kutatási törvény.....	8
2.2Ipari innovációs erőfeszítések	10
2.3Mission „marque france”	10
2.4Nano 2017	10
A FRANCIA KÉTOLDALÚ ÉS EU-N KÍVÜLI MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI	10
FRANCIAORSZÁG ÉS AZ EU	11
A FRANCIA-MAGYAR KFI KAPCSOLATOK	12
A TÉT SZAKDIPLOMATA TEVÉKENYSÉGE	13
JAVASLATOK	14

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

JELENTŐSEBB FRANCIA ESEMÉNYEK

Franciaország 2013-as évének első felét a 2012. tavaszán munkába állt szocialista kormány által meghirdetett új irányvonalakat megalapozó széles körű egyeztetések, és az első stratégiák és jogszabályok megalkotása jellemezte. Az előző időszak jelentős kormányzati támogatásait fenntartva, növelve továbbra is a gazdasági válságból való kilábalás kulcselemének tekintik a KFI szektort Franciaországban.

- **France Europe 2020:** az EU KFI stratégiájával (Horizon 2020) párhuzamosan kialakításra kerültek a francia tematikus prioritások, valamint az előző keretprogramokban elért, kevésbé kielégítő pályázási és nyeresi arány növelését célzó eszközök (pl. a régióknak hangsúlyosabb szerepet szánva).
- **Felsőoktatási és kutatási törvény:** a július végén elfogadott jogszabály a szektor átfogó reformját célozza, a radikális változtatások helyett azonban részben tovább viszi az előző, Sárközy-kormány intézkedéseit, részben az EU által meghatározott irányokat követi, és inkább a felsőoktatás terén a hallgatók életkörülményeire, részben pedig a kutatói-oktatói életpálya nehézségeire keres választ. Ezek közé tartozik a felsőoktatásba beiratkozók és diplomások számának növelése, a szakképzések és felsőoktatási ágak közti átjárhatóság könnyítése, a doktoranduszok státuszának rendezése, a külföldi hallgatók tanulási lehetőségeinek megkönnyítése, több angol nyelvű képzés, évi 2100 munkahelyet teremtésével a szerződéses oktatók és kutatók helyzetének javítása.
- **Science diplomatique:** Franciaország tudományos diplomáciai irányvonalait meghatározó dokumentum, amely több éves (kormányokon átívelő) előkészítés után idén februárban jelent meg hivatalosan. Döntés-előkészítő, iránymutató szerepe van a külügyi-külgépviselési munka hazai stratégiai irányokkal való összehangolásában, valamint a partner intézmények és országok irányába jelzi a francia prioritásokat: feltörekvő országok hallgatóinak nagyobb számú színvonalas fogadása, déli nyitás és fejlesztési programok erősítése, a francia tudományos eredmények kommunikációja és a francia KFI szektor erőteljesebb láthatóvá tétele.

KIEMELKEDŐ BILATERÁLIS ESEMÉNYEK

- **Cséfalvy Zoltán államtitkár** úr és delegációjának látogatása, mely során magas szintű találkozókra (pl. az elnöki kabinet tudományos tanácsadójával), a kísérő delegáció számára külön szakmai programokra, illetve befektetői találkozóra is sor került;
- Az **ELI lézer projekt** bemutatására egész napos szakmai információs és befektetői konferenciát szerveztem, amely a francia ipari innovációs szféra egészét megmozgatta az ország különböző területeiről, valamint a Saclay-fennsík kutatási központban működő számos laboratóriumból kb. 60 fő részvételével. A konferencia sikerére építve a projekt-csapat további tárgyalásokat folytat, együttműködéseket alakít ki a francia partnerekkel.
- A **bilaterális mobilitás** terén a kormányközi Tét vegyes bizottság soros ülése is lezajlott (10 új együttműködési pályázat nyert támogatást), illetve tárgyalásokat kezdeményeztem, folytatok további, intézményközi pályázati programok kialakítására (CNRS, ARN – NIH, OTKA).

JAVASLATOK A KÖVETKEZŐ IDŐSZAKRA

- **Félévenként meghatározott kiemelt tematika**, következő időszakra az energetika javasolt, tekintettel arra, hogy hazánk a soros elnöke a Visegrádi 4 csoportnak, és programjában kiemelt prioritás ez a terület. További témák lehetnek pl. az ICT biotechnológia, nanotechnológia, újtechnológia, egészségügy, stb. Az attaséi munka szétforgácsolódása helyett így a magyar KFI szervezetek láthatóvá tétele a francia partnerek felé szintén sikeresebbé válhat, elősegítve az EU pályázati konzorciumokban való részvételüket.
- Az ország fontosabb **versenyképességi pólusaival, klasztereivel**, KFI központjaival való személyes kapcsolatfelvétel, amelynek célja a magyar innovációs szféra lehetséges francia partnereinek beazonosítása, az együttműködések kialakításának támogatása, befektetői lehetőségek feltérképezése a KGSz-ekkel együttműködésben.
- A korábbi párizsi TÉT attasé által életre hívott, és a francia szakpolitikai valamint KFI intézmények által megbecsült és evidenciában tartott „párizsi **TÉT attasék baráti köre**” fenntartása és rendezvényeinek továbbvitele.

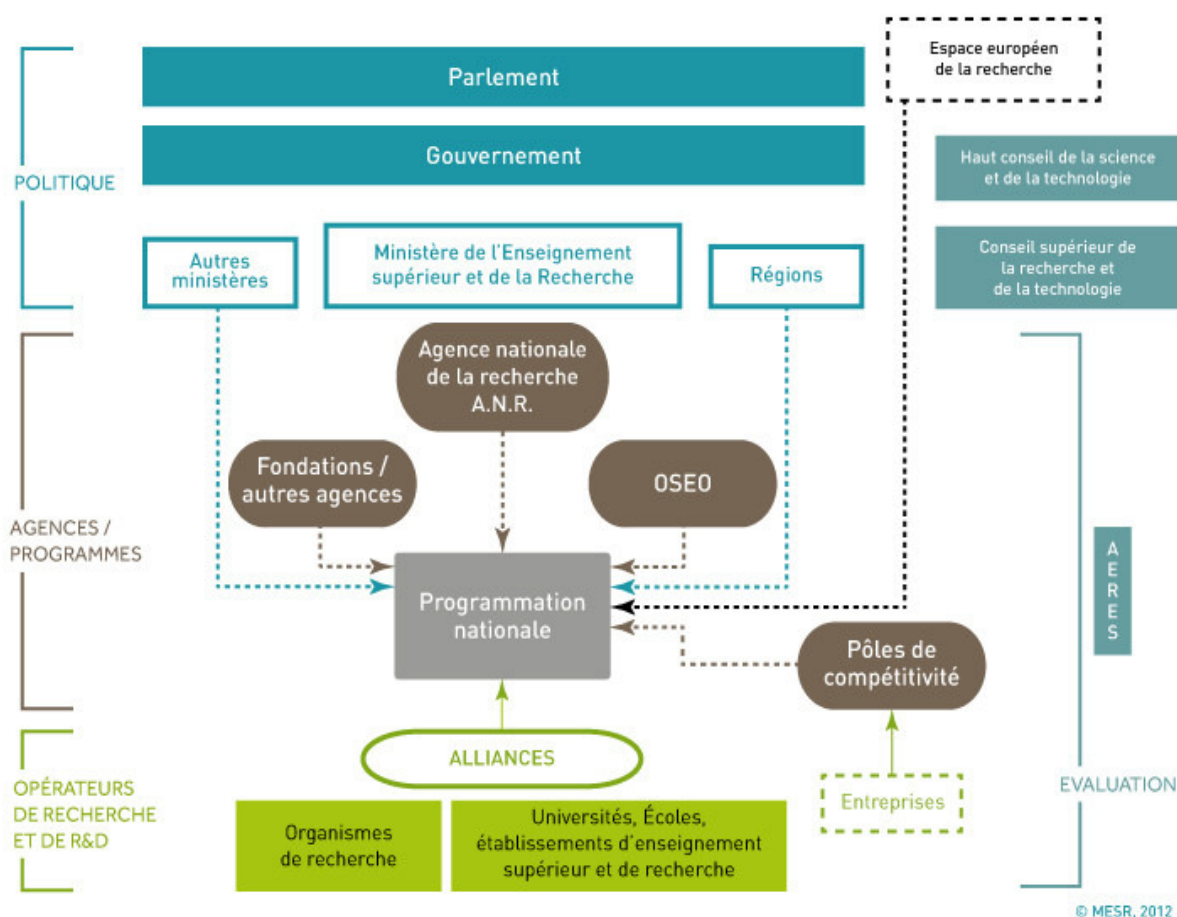
A FRANCIA RENDSZER

François Hollande köztársasági elnök, valamint a Jean-Marc Ayrault vezette szocialista francia kormány első hivatali évét tekintve alapvető változásokat nem hozott a KFI és felsőoktatás rendszere terén, inkább a stratégiai keretek kidolgozására került a hangsúly.

1.1 INTÉZMÉNYRENDSZER

Az alábbi [ábrán](#)¹ bemutatott intézményrendszer a funkciók tekintetében nagy vonalakban megmaradt (korábbi évek TÉT attaséi beszámolóiban részletesen leírásra került), és néhány esetben vette át egy-egy szervezet feladatait új intézmény:

ORGANISATION DU SYSTÈME DE RECHERCHE ET D'INNOVATION

Régi	Új	Feladat
OSEO	BPI France Banque Publique	A cégek innovációs és export tevékenységét támogató OSEO szervezet bevonásával 2013. júniusában létrejött az állami befektetési bank, amely regionális

¹ <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid56382/organisation-du-systeme-de-recherche-et-d-innovation.html>

	d'Investissement²	irodáin keresztül támogatásokkal és szolgáltatásokkal egyaránt segíti az innovációs tevékenységet.
AERES <i>Kutatási és felsőoktatási értékelési ügynökség (Agence d'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur)</i>	Haut conseil de l'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur <i>Magas szintű kutatási és felsőoktatási tanács</i>	Az AERES sokak által kritizált lassú és bürokratikus rendszere a szervezettel együtt megszűnt, helyét egy független szervezet, a Magas szintű kutatási és felsőoktatási tanács vette át, amely a lehetséges esetekben az értékelési feladatokat ledelegálja magukhoz az intézményekhez és inkább jóváhagyó, illetve ellenőrző szerepet vállal. Ettől a folyamat egyszerűsödését és felgyorsulását várják.
	Commission Innovation 2030³ <i>Innovation 2030 Bizottság</i>	François Hollande áprilisban hozta létre az "Innovation 2030" Bizottságot. A 20 főből álló tagságot, amelyet Anne Lauvergeon ⁴ vezet, ipari szektor személyiségei, tudósok, közgazdászok alkotják. A bizottság küldetése, hogy olyan szektorokat, technológiai területeket azonosítson be a kormány számára, amelyekben Franciaország esélyes vezető pozíció betöltésére. Ezen belül is azon tevékenységek kerülhetnek előtérbe, amelyek a jövő társadalmának kihívásaira tudnak választ adni, illetve nagy hozzáadott értéket és munkahelyeket teremtenek az ország területén.

Felsőoktatási közösségek és egyetemi igazgatás

A Felsőoktatási és Kutatási törvény keretében mintegy 30 ún. „egyetemei és intézeti közösség” létrehozásáról született döntés, amelyek összekapcsolódásai formája lehet egyesítés, csoportba szerveződés, illetve becsatolás. A létrejövő egységekkel egy közös szerződést köt az állam, így az előző kormány alatt megkezdett, a felsőoktatási intézmények komoly ellenállásába ütköző „egyetemi autonómia törvény” hatályát veszti. Több érintett meglátása szerint az új rendszer sem fogja tudni feltétlenül biztosítani az egyetemek egyszerű és hatékony irányítását, másrészt a további „átmeneti időszak” sem kedvez az érdemi munkának.

1.2 SZÁMVEVŐSZÉK JELENTÉSE

„A kutatás állami támogatása nemzeti ügy”, ezzel a mottóval tette közzé a francia Számvevőszék [jelentését](#)⁵ júniusban, amelyben felhívta a figyelmet az egyre szélesedő szakadékra, amely a növekvő állami támogatások és a kutatási eredmények nemzetgazdasági hasznosulásának stagnálása között tátong, és amelynek fő okaként az ipari és céges kutatás gyengeségét jelölte meg. A projekteken belüli részesedés növekszik ugyan, de összességében csökken az európai felhívásokban való részvétel. Paradox módon, a növekvő források ellenére az egyetemek és kutatóintézetek mozgástere szűkül. Végül szintén megállapítja, hogy a

² <http://www.bpifrance.fr/>

³ <http://www.dgcis.gouv.fr/politique-et-enjeux/innovation-2030>

⁴ Energetikai szakterületen vezető személyiség. Az AREVA nukleáris és atomenergiával foglalkozó csoport létrehozója és 2001-2011 között vezetője, dolgozott Francois Mitterrand-al, illetve részt vesz a francia energetikai átalakítási erőfeszítésekben.

⁵ <http://www.ccomptes.fr/Actualites/A-la-une/Le-financement-public-de-la-recherche-un-enjeu-national>

kutatási eredmények hasznosulása jobbnak tűnik, mint amennyi gazdaságilag valóban kimutatható.

A lassan tíz éves, a kutatásnak szentelt kiemelkedő állami figyelem és támogatás a gazdaságélénkítés érdekében indokolt lépés a Számvevőszék szerint, ám hatékonyabb projekt kiválasztási folyamatra és értékelésre van szükség. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az előzetes projekt tervezés során, hogy milyen munkahelyteremtő és gazdasági megtérülést hoz nemzeti szinten. Öt ajánlást fogalmaz meg a jelentés:

1. Az állami finanszírozásnak nyomon követhetőbbnek, megbízhatóbbnak (stabilabbnak) és tervezhetőbbnek kell lennie
2. Projektszinten követhető legyen a támogatás
3. Több európai forrás bevonása érdekében összefogásra van szükség
4. Az intézmények jobb menedzsmentje elengedhetetlen
5. A gazdasági megtérülést erősíteni kell

2013-ban az Állam 14 milliárd € költségvetési forrást nyitott meg a kutatás számára. Ehhez adódik további kb. 1 milliárd € évente 2020-ig a „Befektetés a jövőbe” program keretében. A kutatási adó kedvezmény (crédit d’impôt recherche, CIR) becsült összege 2013-ra mintegy 5,8 mrd €, amely céges kutatásra fordítandó. A jelentés 2013-ra a francia állam által alokált összes támogatást, bele értve az adókedvezményeket is, 20,8 mrd €-ra becsüli. Ezt az összeget növelik az Európai Unió által meghirdetett pályázatokon elnyert források (694 millió € 2011-ben) és területi-regionális pályázati pénzek (1,2 Mrd € 2010-ben).

1.3 „BEFEKTETÉS A JÖVŐBE” PROGRAM ÚJ IRÁNYAI

A miniszterelnök januári bejelentése értelmében az összesen 35 mrd € támogatási forrásból 2,2 mrd € összeget csoportosítanak át a „Befektetés a jövőbe” program prioritásaiból javarészt új területekre.

Új prioritási tengelyek:

Innovációs és ágazati támogatás	Versenyképességi pólusok iparosítása	110 millió €
	Többcélú kockázati tőke /fejlesztési alap	590 M €
	Áttörő innováció támogatása	150 M €
	Új szektorális felhívás a szociális és szolidáris gazdaság részére	20 M €
Képzés	Innovatív partnerségi képzési program a jövő foglalkozásaihoz	100 M €
	Az e-képzési szolgáltatások ösztönzése	15 M €
Energetikai átmenet	Az ADEME ⁶ felhívásai, köztük a tengeri energiaforrások használata	300 M €
Élő- és egészség-gazdaság fejlesztése	Területi egészségügyi digitalizációs program (kórházi digitális kiválóság)	80 M €

⁶ Környezetvédelmi és Energetikai Ügynökség,
<http://www2.ademe.fr/servlet/getDoc?id=11433&m=3&cid=96>

További 420 M € kerül átcsoportosításra már létező tengelyekre, első sorban a repülési ágazatra és a vállalkozások támogatására.

1.4 VERSENYKÉPESSÉGI PÓLUSOK

Júliusban jelentette be a francia kormány a 2013-2018. időszak új politikáját a [Versenyképességi Pólusokra](#)⁷ vonatkozóan, a „Nemzeti paktum a növekedésért” ([Pacte national pour la croissance](#)⁸) programnak megfelelően: versenyképesség és munkahelyek teremtése a pólusok fő feladata.

A következő 6 év céljait a pólusokkal kötendő egyéni szerződésekben kerül konkretizálásra, a technológiai kihívást illetve a megcélzott piacot is beleértve.

1.5 ADÓKEDVEZMÉNYEK

Január óta hatályos a versenyképesség növelését célzó [adócsomag](#)⁹, melynek elemei a következők:

- Versenyképességi és munkahelyteremtő adókedvezmény (crédit d'impôt pour la compétitivité et l'emploi, [CICE](#))¹⁰
- Kutatási adókedvezmény (crédit d'impôt recherche, [CIR](#))¹¹
- Crédit d'impôt collection: a ruházati, textil és bőr szektor számára igénybe vehető kutatási adókedvezmény
- Videójáték adókedvezmény (crédit d'impôt jeux vidéo): a videó játékokat gyártó cégek támogatása 2007 óta
- Kézműves adókedvezmény (crédit d'impôt métiers d'art): a kézműves és művészeti ipar támogatása

JELENTŐSEBB ESEMÉNYEK A FRANCIA KFI TERÜLETÉN

A választási kampányban szereplő témák nagyrészt a 2013. júliusában elfogadott (július 22-én kihirdetett) „*felsőoktatási és kutatási törvény*” keretén belül kerültek megválaszolásra, továbbá a *France Europe 2020* stratégiai dokumentumban, amelyet májusban fogadtak el. Az előző kormányzatok által indított programok többségében némi finomhangolás után továbbvitelre kerültek, amely bizonyos szempontból folytonosságot visz a rendszerbe.

Többek várákozása ellenére az egyetemi autonómia-törvény sem került radikális módosításra, ahogyan a kutatás-finanszírozási szervezet, az ANR teljes átalakítása helyett is a hangsúlyok áthelyezése indult meg. Az intézményi értékelést végző AERES helyett új testület kerül felállításra.

2.1 KUTATÁSI TÖRVÉNY

A [Felsőoktatási és kutatási törvény](#)¹² ad keretet mindazon reformtörekvéseknek, amelyek a kampány során elhangzottak, **négy célkitűzés** körül:

⁷ <http://competitivite.gouv.fr/>

⁸ <http://www.gouvernement.fr/gouvernement/les-actions-du-pacte-pour-la-croissance-et-la-competitivite>

⁹ <http://www.dgcis.gouv.fr/politique-et-enjeux/competitivite/fiscalite/credits-impot>

¹⁰ www.ma-competitivite.gouv.fr

¹¹ <http://www.dgcis.gouv.fr/politique-et-enjeux/competitivite/fiscalite/credit-impot-recherche>

1. Minden diák számára maximálisan biztosítani a siker lehetőségét, növelni a képzésük tematikája és a szakmában való elhelyezkedésük közötti kapcsolatot, valamint 50 %-ra **növelni a felsőoktatási diplomával rendelkezők számát** egy adott korosztályon belül.
2. Új lendületet adni és **láthatóbbá tenni a kutatási ágazatot**, így küzdve a nagy gazdasági és társadalmi kihívásokkal, a teljes társadalom támogatásával.
3. A szektor egyes szereplői közti **együttműködés erősítése**, valamint az intézményi rendszer összetettségének csökkentése, a kollegiális összetartás szorosabbá tétele az egyetemeken, valamint a kiválóság növelése minden területen.
4. Erősíteni a francia kutatás jelenlétét az európai programokban, illetve egyetemeink, kutatóintézeteink befolyását a **nemzetközi** porondon; a hallgatók, oktatók, kutatók, technikai és adminisztratív munkatársak mobilitásának támogatása; valamint a hazai képzési-kutatási helyszínek vonzóbbá tétele.

Tehát **felsőoktatási** szempontból részét képezi a doktoranduszok státuszának rendezése, a külföldi hallgatók tanulási lehetőségeinek visszaállítása, angol nyelvű képzések indítása¹³, digitális képzés fejlesztése, évi 2100 munkahelyet teremtenek a következő négy évben a felsőoktatási és kutatási szektorban összesen már meglévő munkaerő megtartására, stb.

Az egyetemi autonómia-törvény tekintetében azonban már sokkal visszafogottabb a törvény, inkább a finomhangolását célozza, az állam nem fogja visszavenni az egyetemektől a bérgazdálkodást, még ha sokan szeretnék is. Mindemellett komoly szándék mutatkozik arra, hogy az egyetem és az állam viszonyát újra gondolják.

A **kutatás** tekintetében a törvény tematikus prioritásokat fogalmaz meg, amelyek az alapkutatásból indulnak ki és gyakorlati alkalmazásuk is várható, továbbá választ adnak a nagy társadalmi kihívásokra, valamint harmonizálnak az európai kutatási program, a Horizon 2020 által célzott kutatási területekkel (lásd a France Europe 2020 stratégiában részletesebben). Valamint olyan **horizontális területek, mint a humán- és társadalomtudományok, kapcsolódó technológiák (biotechnológia, mikro- és nanotechnológia, anyagtudományok, stb.)**.

A kutatás-fejlesztés és innováció **munkahelyteremtését** az új kutatási területek, valamint a technológia transzfer és a kutatási eredmények piaci hasznosításának hangsúlyozottabb támogatásán keresztül is szeretnék növelni.

A **nemzetközi megjelenés** erősítését egyrészt a mobilitás támogatásával, másrészt az európai uniós programokban való hangsúlyosabb részvételen keresztül, a bürokratikus pályázati rendszerek egyszerűsítésével, valamint nemzetközi értékelési rendszerekben (U-multi rank) való részvétellel kívánják elérni, továbbá erősíteni szeretnék a technológia transzfert mind az unión belül, mind a nemzetközi szinten egyaránt.

A támogatásokban tapasztalható párhuzamosságok, átfedések kiszűrését, továbbá a szinergiák kiaknázási lehetőségeit célozzák, amikor a különböző nemzeti és nemzetközi/EU-s pályázatok összehangoltabb rendszerének kialakítására fókuszálnak. Többek között szeretnék megfordítani azt a tendenciát, miszerint a nemzeti pályázatokon való részvétel olyannyira

---

¹² http://cache.media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/Loi_ESR_2013/90/7/dossier-presse-final-projet-loi-esr-mars-2013_244907.pdf

¹³ A franciák számára komoly identitási kérdés a nyelvhasználat, a francia kultúra fenyegetését érzik az angol nyelv térhódítása miatt.

lekötötték a francia kutatókat, hogy az uniós **Keretprogramban** való francia részvétel megtérülési rátája 11,4%-ra csökkent (az előző keretprogramban elért 16%-hoz képest). Ezzel szemben több mint 16%-os hozzájárulással Franciaország Németország mögött a költségkeretbe befizetők közül az elsők közt szerepel, miközben a francia pályázati siker arány pedig az átlag alatti.

2.2 IPARI INNOVÁCIÓS ERŐFESZÍTÉSEK

Arnaud Montebourg miniszter által vezetett [Ipari Minisztérium](#)¹⁴ és Fleur Pellerin vezette KKV és innovációs államtitkárság látványos módon karolta fel az ipari innovációt.

A innováció társadalmi megbecsüléséért is sokat tesznek: [Objets de la nouvelle France industrielle](#)¹⁵ („az új ipari Franciaország tárgyai”) címmel TV show keretében, személyesen a miniszter támogatásával és felvezetésével népszerűsítik az innovációt és a feltalálói szakmát, amelynek keretében több, a közelmúltban tőzsdére lépett financiálisan és szakmailag is roppant sikeres start-up vagy nagyobb fejlesztő cég mutatja be találmányát, továbbá a megvalósításhoz vezető szakmai és pénzügyi lépéseket.

2.3 MISSION „MARQUE FRANCE”

A francia szakértelem és minőség megbecsülését és vonzóvá tételét tűzte ki célul az az egyeztetési folyamat, amelynek keretében meghatározásra kerülnek a „[Marque France](#)¹⁶”, „A francia márka” témái és támogatási lehetőségei. Az első jelentés június végén készült el a külkereskedelmi, az ipari, a kézműves kereskedelmi és turisztikai minisztériumok megbízásából. A célterületek meghatározásával párhuzamosan a dizájn (logó, stb) kidolgozására kiírt pályázat is lezajlik, és jövő év januárjára várható a megjelenés.

2.4 NANO 2017

Jean-Marc Ayrault francia kormányfő július 23-án jelentette be Crolles-ban (Grenoble) a „[Nano 2017](#)¹⁷” kutatás-fejlesztési megaprogram beindítását a három érintett tárca minisztereinek jelenlétében. A félvezetők fejlesztésére kialakított 3,5 milliárd eurós összfinanszírozású programhoz az állam 600 millió euróval járul hozzá. Az együttműködésben többek között részt vesz a helyi önkormányzat, a STMicroelectronics csoport (1,3 Mrd €-val), a CEA LETI kutatóintézete, az IBM, a Grenoble-i egyetem, és több KKV. A program további 400 millió € támogatást remél az Európai Bizottság „Airbus of Chips” programjából, amely 10 Mrd € támogatással 7 év alatt olcsóbb és intelligensebb európai chip gyártás megduplázódását célozza. A technológia fejlesztéssel és gyártási kapacitás növeléssel mintegy 24 000 állás kapcsolódik ehhez az ipari ökoszisztémához.

A FRANCIA KÉTOLDALÚ ÉS EU-N KÍVÜLI MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI

Franciaország Külügyminisztériumának Globális Ügyekért, Fejlesztésért, és Partnerségekért felelős Főigazgatósága 2013 februárjára véglegesítette azt a stratégiai dokumentumot, amelynek célja összefoglalni a francia tudományos diplomáciai tevékenységeket és iránymutatást nyújtani mind a nemzetközi partnerek, mind pedig saját külképviseleteik

¹⁴ <http://www.redressement-productif.gouv.fr/>

¹⁵ <http://www.redressement-productif.gouv.fr/premiere-edition-des-objets-nouvelle-france-industrielle>

¹⁶ <http://www.marque.france.fr/>

¹⁷ <http://www.dgcis.gouv.fr/politique-et-enjeux/programme-nano-2017>

számára. A „[Une diplomatie Scientifique](#)¹⁸” című anyag több éves előkészítő munka eredménye, megjelenésekor már az új kormány támogatását is élvezte. A tudományos együttműködés és kutatás egyik meghatározó eszköze a nemzetközi szinten történő francia befolyás növelésének. Az együttműködéssel Franciaország imázsának terjesztését, és a magas szintű tudományos kutatási területtel pedig francia cégek exportját is szeretnék növelni. Ezzel párhuzamosan a nagy globális kihívásokra való válaszadásban a francia részvételt is biztosítani kívánják, ezzel erősítve a francia kutatók jelenlétét a világ élvonalában. Végül a kutatási együttműködések keresztül céljuk a fejlődő világ (különösen a déli országok) támogatása oktatási lehetőségekkel és kutatási kapacitás biztosításával.

A külügyminisztérium a többi tárccával közösen – kiemelt szerepet adva a kutatási és felsőoktatási minisztériumnak – biztosítja a tudományos együttműködési programok koherenciáját, együttműködve az érintett tudományos szereplőkkel is úgy a közszféra, mint a vállalati szektor esetében. A tudománydiplomácia tevékenysége három fő elvet követ¹⁹:

1. **a tudomány a diplomácia szolgálatában**, mint a francia külpolitika egyik eszköze (az országok közti politikai párbeszéd nehézkes, a kutatási együttműködések mégis működnek),
2. **a diplomácia a tudomány szolgálatában**, mint az együttműködés, a fejlesztés és az innováció eszköze,
3. **a tudomány a diplomáciában**, mint a döntéshozatalt segítő szakértői tevékenység, eszköz.

Az elkövetkező évek stratégiáját tekintve prioritás a francia egyetemi és tudományos élet láthatóságának, befolyásának növelése kétoldalú, multilaterális, valamint uniós téren egyaránt.

A **kétoldalú** együttműködések esetében célkitűzés a bilaterális megállapodások számának növelése, elsősorban intézményi konzorciumok között. Az idén ünnepelte együttműködésének 50. évfordulóját Franciaország és Németország, az események között több kutatási-együttműködési rendezvényre sor került, és megerősítették kiemelt partnerségüket.

Multilaterális területen Franciaország feladata, hogy központi szerepet foglaljon el, „motor legyen” a **nagy nemzetközi kutatási kezdeményezésekben**, ahol nem csak a megvalósítás során, de a célkitűzések meghatározásakor is érvényesíteni kell a francia szempontokat.

FRANCIAORSZÁG ÉS AZ EU

Az új kormányzat új eszközöket keres, hogy javítsa az EU keretprogramokban való szereplését. Az okokat főként abban látják, hogy az EU túl bürokratikus pályázataival szemben könnyebben elnyerhető nemzeti források álltak a kutatói szféra rendelkezésére.

---

¹⁸ <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/photos-videos-et-publications/publications/enjeux-planetaires-cooperation/etudes-20720/article/une-diplomatie-scientifique-pour-105694>

¹⁹ További információ: Somogyi Norbert korábbi TÉT attasé jelentéseiben, pl. 309 /PAR távirat 2010. július 27.

Május végén jelent meg a francia Felsőoktatási és Kutatási Minisztérium nevével fémjelzett „[Franciaország Európa 2020](#)”²⁰ elnevezésű kutatási, *technológiai transzfer*, és innovációs stratégia (Agenda Stratégique), amelynek szándéka, hogy az uniós Horizon 2020 tematikájának megfelelően kijelölje a francia kutatástámogatási politika számára a jövőben követendő irányokat, és erősítse Franciaország európai kutatási térségben elfoglalt helyét. Az Agenda alapelvei a „Felsőoktatási és kutatási törvényben” kerültek meghatározásra. A tematikus prioritások tükrözik Franciaország EU-s fórumokon képviselt álláspontját.

A megfogalmazott 9 prioritási tengely tematikus és szervezeti-koordinációs célokat egyaránt megfogalmaz:

1. A nagy társadalmi kihívások megválaszolására az érintett szereplők mobilizálása:
  - Józan erőforrás-gazdálkodás és alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz
  - Tiszta, biztonságos és hatékony energia
  - Az ipar megújulása
  - Egészség és jóllét
  - Élelmiszer-biztonság és a demográfiai kihívások
  - Fenntartható mobilitás és városi rendszerek
  - Az információ és kommunikáció társadalma
  - Innovatív, integratív és alkalmazkodó vállalatok
  - Európai űrkutatási ambíciók
2. Új alapokra helyezni a francia kutatási koordinációs és irányítási eszközöket
3. Elősegíteni technológiai kutatást
4. Fejlesztani a digitális/informatikai képzést és infrastruktúrát
5. Előnyben részesíteni az innovációt és technológia transzfert
6. A tudományos kultúra elsajátítása
7. A meghatározott prioritások alapján kutatási és az innovációs program, akcióterv kialakítása
8. A kutatási intézmények közti koherencia megteremtése
9. Az európai és nemzetközi kutatásban növelni Franciaország jelenlétét

2013. végére az Agenda véglegesíti a prioritási tengelyeket, amelyek a kutatási és technológiai irányokat határozzák meg 2020-ig, valamint a megvalósításra vonatkozó részletek is kidolgozásra kerülnek. A stratégia végrehajtásának előrehaladását két évente megvizsgálja az [O.P.E.C.S.T.](#)²¹ (a Szenátus és a Parlament által közösen működtetett tudományos és technológiai tanácsadó szerv).

A dokumentum több új (minisztérium-közi) szervezet felállítását, illetve jelenlegi szervezet átalakítását is tartalmazza, amelynek célja a koordináció erősítése. Egyes partnerek szerint azonban az átalakítás tovább gyengítheti az EU pályázatokon való szereplést, amennyiben nem zárul le időben.

Ezzel párhuzamosan Franciaország a pályázati rendszerek egyszerűsítését is erőteljesen támogatja, nemzeti pályázati rendszerét beleértve. Így elképzelhető, hogy fenn marad az a korábbi állapot, hogy a hazai pályázatokon nagyobb nyereségi aránnyal induló kutatók továbbra sem szállnak ringbe akkora intenzitással az EU-s támogatásokért, mint ahogyan azt a kormányzat várná.

---

²⁰ http://cache.media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/France-Europe_2020/21/7/AgendaStrategie_252217.pdf

²¹ <http://www.senat.fr/opicst/> ; Office parlementaire d'évaluation des choix scientifiques et technologiques

A FRANCIA-MAGYAR KFI KAPCSOLATOK

A korábbi évekhez képest (lásd korábbi TÉT attaséi jelentések) lényegi változás nem történt a beszámolási időszak alatt a két ország kapcsolatai között.

A magas szintű kapcsolatok erősítése érdekében államtitkári látogatásra került sor.

Lezajlott a soron következő TÉT kormányközi vegyes bizottsági ülés, ahol a Balaton mobilitási program keretében 10 projekt került támogatásra.

A TÉT SZAKDIPLOMATA TEVÉKENYSÉGE

A beszámolási időszak alatt legfontosabb államigazgatási intézménnyel sikerült felvennem a személyes kapcsolatot. Cséfalvay Zoltán államtitkár látogatásának köszönhetően a **legmagasabb francia KFI államigazgatási körök** növekvő érdeklődéssel fordulnak a magyar KFI iránt, amely segít azt a folyamatot, hogy Magyarország felkerülhessen a francia tudományos együttműködés térképére. A látogatás célja az innovációs- és kutatás-fejlesztési politika területén való tapasztalatszerzés, a magyar kormányzati erőfeszítések, elérhető támogatások ismertetése, a potenciális befektetők, együttműködő partnerek figyelmének felkeltése volt, emellett hangsúlyt kapott a közösségi K+F politika területén való együttműködés, közös érdekek beazonosítása. Államtitkár úr előadást tartott több, mint 20, Magyarországon jelen lévő, kutatásfejlesztés iránt érdeklődő cég és klaszter vezetői számára, több vállalatvezetővel kétoldalú megbeszélést is folytatott. Tárgyalt a köztársasági elnök kutatás-fejlesztésért és felsőoktatásért felelős tanácsadójaival, a felsőoktatási és kutatási miniszter kabinetigazgatójával, valamint a CEA alelnökével.

Megrendeztem azt, az **optikai és lézer szektorban** működő cégeknek tartott tájékoztató napot, amelyen a Szegeden épülő szuperlézer kutatási nagyberuházás aktuális állásáról tartott előadást az ELI-ALPS projekt cég. A projektet francia részről rendkívül komoly érdeklődés övezi: az európai szuperlézer ötlet egy francia kutatótól származik²², illetve a francia optikai és lézer kutatás világszínvonalú, több olyan kutatólaboratórium található a Párizstól 40 km-re délre található Saclay-fennsíkon (CEA, LULI, Ecole Polytechnique, etc), valamint Bordeaux-ban és az ország több más pontján, ahol kiemelkedő eredmények születnek. Továbbá Franciaország szintén belefogott egy lézer kutatóközpont létrehozásába, az APOLLON projekt keretében. Az info napon részt vett francia cégek között sok olyan spin-off cég is bemutatkozott, amelyek valamelyik kutatólaboratóriumból indultak ki. A legfontosabb lézer laborok vezetői, a CNRS, valamint a Felsőoktatási és Kutatási Minisztérium illetékesei az ipari napot megelőző estén találkozhattak az ELI-ALPS projekt képviselőivel a követségen rendezett fogadáson, amelyen az ELI projekthez kapcsolódóan többek között a szakmai együttműködések elmélyítéséről, hallgatók és doktoranduszok cseréjéről is szó esett a résztvevők között, valamint érdeklődtek a Szegedi Egyetem terveiről a kutatóközpont vonatkozásában (pl. esetleges új szakok, képzések indításáról).

Az **együttműködési és mobilitási programok** kiszélesítésére megkezdtem a tárgyalásokat a CNRS-el, valamint az ANR és az OTKA közötti együttműködés kialakítására. A korábbi TÉT szakdiplomata, jelenlegi agrár attasé kezdeményezésére egyeztetéseket folytatunk továbbá az INRA és a VM lehetséges együttműködésére. További lehetőséget teremtenek az együttműködésre a különböző ösztöndíjak, pályázatok, amelyek monitorozását és a NIH honlapon történő terjesztését megkezdtem.

²² Gerard Mourou professzortól, aki az ELI projekt előkészítésére létrehozott európai konzorciumot is vezette, és aki jelenleg az IZEST International Center for Zetta-Exawatt Science and Technology (Franciaország) igazgatója.

A **szakmai rendezvények** terén Párizs és Franciaország bővelkedik a színvonalas és kapcsolat építés szempontjából érdekes eseményekben, amelyek között sajnos szelektálni szükséges. A beszámolósi időszak, illetve a 2013-as év során elsődleges célom az, hogy sikerüljön beazonosítani a magyar érintetteknek is javasolható legfontosabb rendezvényeket, és maximalizáljam a személyes kapcsolatok kialakítását.

Ennek további, kiváló fóruma a korábbi TÉT szakdiplomata által működtetett a Párizsba akkreditált, tudományos és technológiai területtel (is) foglalkozó **külföldi diplomaták „baráti köre”**, amely az informális információcserén túl lehetőséget teremt intézmény, államigazgatási látogatásokra – és azok felső vezetőivel való kapcsolatteremtésre -, amire egyébként egyénileg valószínűleg nem lenne mód.

A nagykövetségen megrendezésre kerülő eseményeken bemutatható, illetve partnerek felé terjeszthető néhány oldalas **„PR” anyag** elkészítését is megkezdtem, a magyar KFI szektor promotálására. Ennek véglegesítésében, esetleg a többi állomáshellyel egységesíthető részanyagok elkészítésében a szakmai felügyeletet ellátó szervek iránymutatása, esetlegesen a HITA bevonása szükséges. Ennek javasolt részei:

1. Kiemelt prioritású szakterületek (ezen belül lehet állomáshely specifikus)
2. Kutató helyek
3. innovatív cégek
4. magyar KFI finanszírozás, támogatások, miért fektessen be/működjön együtt a külföldi cég/kutató
5. elérhetőségek

Célom, hogy néhány ábra és sikersztori, valamint a kulcs adatok bemutatásával felkeltsem az érdeklődést, és felkeressék a TÉT szakdiplomatát és/vagy a NIH-et.

A nagykövetség **nem Tét-területekkel** kapcsolatos tevékenységében a szükséges mértékben részt veszek, ahogy ellátom a képviselőlet működéséből rám háruló feladatokat is, mint pl. telefonügyelet, stb.

A párizsi állomáshelyen a **felsőoktatással** kapcsolatos feladatokat megosztottan, együttműködve látja el a Párizsi Magyar Intézet (PMI) és a TÉT attasé: a humán-, bölcsészettudományi és művészeti ágakkal a PMI foglalkozik, a TÉT attasé pedig a reál- és műszaki tudományokért felel.

Minden év februárjában kerül megrendezésre, első sorban érettségizőknek és első ciklusukat végző hallgatókat célzó szakmai kiállítás-sorozat Párizsban és Franciaország szerte. Fontosabbak:

- [Salon de l'Etudiant](http://www.letudiant.fr/etudes/salons.html)²³,
- [Salon Special Master](http://www.letudiant.fr/etudes/salons/salon-des-masters-masters-mba-paris.html)²⁴,
- [Salon des Etudes et Carriere Internationales](http://www.letudiant.fr/etudes/salons/salon-des-etudes-et-des-carrieres-internationales.html)²⁵.

Amennyiben az érintett egyetemek, illetve a Campus Hungary részéről jelzik igényüket a részvételre, úgy a kiállításokat szervező cég vezetőjével (a kapcsolatfelvétel már megtörtént), tárgyalások kezdhetők a részvételre (költségeire) vonatkozóan. A magyar egyetemek bemutatkozásához elképzelhető egyéb, nem kimondottan szakmai, ám a hallgatók számára vonzó ország-bemutatkozás társítása (pl. turisztikai, esetleg olyan francia hallgatók beszámolója, akik már tanultak Magyarországon, stb.).

²³ <http://www.letudiant.fr/etudes/salons.html>

²⁴ <http://www.letudiant.fr/etudes/salons/salon-des-masters-masters-mba-paris.html>

²⁵ <http://www.letudiant.fr/etudes/salons/salon-des-etudes-et-des-carrieres-internationales.html>

JAVASLATOK

Az általános és folyamatos TÉT szakdiplomatai feladatokon kívül a következő időszakra néhány konkrét javaslat is megfogalmazható:

- **Fókusz félévenként egy kiválasztott szakmai területre:** a rendkívül széles KFI terület aktualitásainak folyamatos monitorozása mellett, azt megőrizve, az adott terület szorosabb nyomon követése, még aktívabb együttműködés a közigazgatási, kutatói, innovációs partnerekkel, rendezvények, bemutatók, látogatások szervezése. Tekintettel arra, hogy hazánk a soros elnöke a Visegrádi 4 csoportnak, és programjában kiemelt prioritás az energetika, így a **következő félév témájának az energia** (biztonság, nukleáris energia, megújuló, hálózati kérdések) javasolt. További területek lehetnek pl. a biotechnológia, nanotechnológia, ürtechnológia, orvostudományok, stb. Az attaséi munka szétforgácsolódása helyett így a magyar KFI szervezetek láthatóvá tétele a francia partnerek felé szintén sikeresebbé válhat, elősegítve az EU pályázati konzorciumokban való részvételüket.
- A párizsi nagykövetség számára kiemelten fontos a hazai és francia partnerek érdeklődésének fokozása **mindkét országba irányuló látogatások** kezdeményezésével, lebonyolításával. A KFI területen ez a folyamat már elindult Cséfalvay Zoltán államtitkár úr programjával, ennek sikereire építve további látogatások előkészítése javasolt Budapestre és Párizsba egyaránt.
- A **kutatói mobilitás és együttműködés** ösztönzésére a két ország között további támogatási lehetőségek feltérképezése, kialakítása, elősegítése. Első lépésként a következő egy évben – amennyiben a hazai forrás ezt lehetővé teszi – a **NIH és CNRS** között látszik lehetőség mobilitási együttműködés kialakítására, valamint az **OTKA és ANR** (továbbá **VM és INRA**) között közös pályázatok kiírására. A francia szervezetek delegációi számára már megkezdődött egy magyarországi látogatás megszervezése a NIH (és az ANR és INRA esetében az agrár attasé & VM) együttműködésével.
- A központi (Párizs-környéki) régió kívül az ország fontosabb **versenyképességi pólusaival, klasztereivel**, KFI központjaival való személyes kapcsolatfelvétel, amelynek célja a magyar innovációs szféra lehetséges francia partnereinek beazonosítása, az együttműködések kialakításának támogatása, befektetői lehetőségek feltérképezése a KGSz-ekkel együttműködésben.
- A korábbi párizsi TÉT attasé által életre hívott, és a francia szakpolitikai valamint KFI intézmények által megbecsült és evidenciában tartott „párizsi **TÉT attasék baráti köre**” fenntartása és rendezvényeinek továbbvitele.

A TÉT-attaséi hálózatra vonatkozó javaslatok:

- Az **aktuális magyar helyzet** és stratégiai irányok, valamint az EU KFI fejlemények folyamatos nyomon követése a TÉT szakdiplomataik még hatékonyabb működését segíti. A szakmai felügyeleti szervekkel közösen kialakítható folyamatos tájékoztatás eszközei tekintetében rendkívül széles a paletta a TÉT-attaséi hálózatra szabott belső hírlevélről a rendszeres vagy eseti video-konferenciáig, ami egyúttal a szakdiplomataik közti kohéziót, információ- és tapasztalatcserét is támogatja.

- A **magyar KFI szervezetek** (egyetemek, intézmények, cégek) proaktívabb tájékoztatása a TÉT szakdiplomatak munkájáról elősegítheti a felkészülés és beszámolási időszak során, a személyesen meglátogatott intézményeknél általánosságban tapasztalt ismerethiányt a hálózatra és az általa nyújtott lehetőségekre vonatkozóan. A NIH honlapján, illetve hírlevelében megjelenő beszámolók közvetve sokban javítják információáramlást, további lehetőség szakterületek szerint közvetlenül is megszólítani az érintett magyar szervezetek.